

Dzīve ir uzdota, nevis dota

Šī filozofiskā atziņa bieži nāk prātā, domājot par savu un citu cilvēku dzīvi.

Retajam tā izdodas gluda kā šoseja. Atziņa, ka dzīve ir uzdota, nevis dota, ir ļoti precīza. Dažās rindās nav iespējams izvērsti izskaidrot tās dziļāko filozofisko jēgu, taču vienkāršoti var sacīt – nedz atsevišķam cilvēkam, nedz sabiedrībai kopumā nav pamata gaidīt, ka viss tiks dots pats no sevis.

Kā sacījis latviešu literatūras klasiķis, ikvienam ir roka jāpieliek, lai lielais darbs uz priekšu tiek. Mūsdienu pasaulē, saskaroties ar sabiedrības novecošanās tendenci, jo sevišķi skaudri nākas apzināties, ka mēs nevaram iztikt bez kopības, solidaritātes, kopējas atbildības.

Vēl joprojām daudzi zina režisora Jura Podnieka pirms divdesmit pieciem gadiem uzņemto dokumentālo filmu "Vai viegli būt jaunam?". Filmā spilgti parādīti dažādi jaunieši un tas, kā viņi dzīvo, kļūdami patstāvīgi. Šogad vidusskolas eksāmenā latviešu valodā viens no tematiem bija izvēlēts ar līdzīgu nosaukumu – "Vai viegli būt jaunam mūsdienu pasaulē?". Tiklab varētu uzdot citus līdzīgus jautājumus – vai viegli novecot, vai viegli būt vecam, vai viegli būt mūža viducī.

Kāds zinātnieks secinājis, ka cilvēku sabiedrībā labāk saprotas vienas paaudzes pārstāvji. Tas attiecas pat uz vienaudžiem, kuri nāk no dažādām valstīm un neprot cits cita valodu. Turpretī sapratne starp vienas sabiedrības junioriem, vidējo paaudzi un senioriem esot grūtāk panākama.

Taču mums ir jārēķinās ar īstenību. Ģimenē, sabiedrībā, ikvienā apdzīvotā vietā un ikvienā darbavietā parasti ir kopā dažādu paaudžu cilvēki. Un viņu kopā būšana nav iedomājama bez solidaritātes, kas varbūt šķiet skaļi teikts, taču būtībā nozīmē diezgan vienkāršas lietas, jau sākot ar tiesību un pienākumu kopību. Tas būtu pat pašsaprotami, ja mūsdienu sabiedrības dzīvesveids nebūtu tik ļoti mainījies, ka pašsaprotamais ir no jauna jāatceras un jāatgādina.

Eiropas Komisija pasludinājusi 2012. gadu par Eiropas gadu aktīvai novecošanai un paaudžu solidaritātei. Ko tas nozīmē – atbildes uz šo jautājumu vienmēr būs konkrētas, katram cilvēkam un katrai sabiedrībai piemērotas.

Latviešiem ir pasaka par dēlu, kuram bija jāaprūpē vecais tēvs. Viņš nolēma, ka to nedarīs un vedīs tēvu ragaviņās uz mežu nosalt. Kad dēls tā bija izdarījis, jau mežā viņa paša mazais dēls uzdeva nevainīgu jautājumu – vai tad ragaviņas atstāsim mežā? Ar ko es tevi vedīšu uz mežu vēlāk?